

Hulpverlenersnetwerk voor volwassenen met autisme

Programma Symposium 26 september 2023

Datum : Dinsdag 26 september 2023

Tijd : 09:00 – 17:00 uur

Locatie : Flint Amersfoort

Titel : Jubileumcongres CASS18+

Huidige stand van zaken in autismezorg bij volwassenen

Tijd	Lezing
09.00 – 09.45 uur	Inloop
09.45 – 10.15 uur	Opening door dr. Els Blijd-Hoogewys, voorzitter van CASS18+ Lezing 1: Terugblik op CASS18+ en autismezorg door dr. Cees Kan
10.15 – 11.00 uur	Lezing 2: De betekenis van de verandering: Een focus op autisme door Prof. dr. Hilde Geurts
11.00 – 11.30 uur	KOFFIEMOMENT
11.30 - 12.15 uur	Lezing 3: To feel or not to feel: betekenis en behandeling van emotieregulatieproblemen bij autisme door dr. Ella Lobregt- van Buuren en Chantal Cheizoo
12.15 – 13.00 uur	Lezing 4: Autisme & Eetstoornissen door dr. Sabrina Schröder
13.00 – 14.00 uur	LUNCHPAUZE
Workshop ronde 1 14.00 – 15.00 uur	WORKSHOP RONDE 1 * Keuzemogelijkheid 1: Workshop 1 Radicalisering en autisme: stigmatisering of niet? door mr. dr. Bram Sizoo Keuzemogelijkheid 2: Workshop 2 Enactive mind autisme: wat als we interactie écht centraal stellen? door dr. Derek Strijbos & drs. Rosa van Doormaal Keuzemogelijkheid 3: Workshop 3 Schematherapie voor persoonlijkheidspathologie bij volwassenen met ASS door dr. Richard Vuijk & Drs. Simone van der Heiden Keuzemogelijkheid 4: Workshop 4 Rondetafel door dr. Audrey Mol, drs. Celine Mollink, Charlotte Schouten, drs. Thijs van der Rol en Jasper Wagteveld
15.00 – 15.05 uur	WISSELTijd

Workshop ronde 2 15.05 – 16.05 uur	WORKSHOP RONDE 2 *
	<u>Keuzemogelijkheid 1: Workshop 1</u> Radicalisering en autisme: stigmatisering of niet? door Mr. dr. Bram Sizoo
	<u>Keuzemogelijkheid 2: Workshop 2</u> Enactive mind autisme: wat als we interactie écht centraal stellen? door dr. Derek Strijbos & drs. Rosa van Doormaal
	<u>Keuzemogelijkheid 3: Workshop 3</u> Schematherapie voor persoonlijkheidspathologie bij volwassenen met ASS door dr. Richard Vuijk & drs. Simone van der Heiden
16.05– 16.10 uur	<u>Keuzemogelijkheid 4: Workshop 5</u> Workshop AndersRom: betekenisvoller evalueren door dr. Jan-Pieter Teunisse & dr. Arjan Videler
16.05– 16.10 uur	WISSELTijd
16.10 - 16.40 uur	Lezing 5: Vooruitblik CASS18+ door dr. Els Blijd-Hoogewys Afsluiting
16.40 – 17.40 uur	Borrel en einde in AFAS Foyer

*Voor de workshops geldt dat er maximaal 30 personen kunnen deelnemen per ronde. Bij de indeling wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de door u aangegeven voorkeuren en het principe "wie zich het eerst aanmeldt, het eerst maalt". Gelieve hiervoor 3 keuzes op te geven.

Abstracts

Lezing 1

Terugblik op CASS18+ en autismezorg

dr. Cees Kan, medeoprichter en voormalig voorzitter van CASS18+. Werkzaam bij Molemann.

Terugblik op CASS18+ en autismezorg

CASS18+ ontstond in 2005 met de missie om professionalisering in de GGZ te bewerkstelligen met betrekking tot ASS bij volwassenen. In deze bijdrage op dit jubileumcongres wordt teruggeblikt op hoe CASS18+ begon, zich ontwikkelde en een volwassen stichting werd. Daarbij zal stilgestaan worden bij een aantal wapenfeiten, zoals de richtlijn "Diagnostiek en behandeling van ASS bij volwassenen" en afgesloten met de vraag waar het 18 jarige CASS18+ thans voor staat, nu de stofwolven van de Covid-pandemie zijn nedergedaald.

Lezing 2

De betekenis van de verandering: Een focus op autisme

Prof dr. Hilde M. Geurts, hoogleraar Klinische Neuropsychologie aan de Universiteit van Amsterdam en senior onderzoeker bij het Dr. Leo Kannerhuis (Youz, Parnnasiagroep).

Hulpverlenersnetwerk voor volwassenen met autisme

Maatschappelijke veranderingen, klinische kennis en kunde en wetenschappelijke ideeën en methodes beïnvloeden elkaar. Tenminste dat zou zo moeten zijn en in het geval van autisme is dit duidelijk zichtbaar. In deze lezing richt ik me op hoe de veranderingen in het denken over autisme van invloed kunnen zijn op hoe we onderzoek doen en dus de kennis die dit onderzoek oplevert voor mensen met autisme zelf, hun naasten en klinici. We zullen het hebben over het idee van autisme als dimensie of juist een categorie, over neurodiversiteit, 'profound' en prototypisch autisme. Hoe verhouden deze begrippen zich ten op zichte van elkaar en hoe zorgen we dat we door de bomen het bos blijven zien?

Lezing 3

To feel or not to feel: betekenis en behandeling van emotieregulatieproblemen bij autisme

dr. Ella Lobregt- van Buuren, klinisch psycholoog en hoofd Specialistisch Centrum

Onwikkingsstoornissen (Dimence), en **Chantal Cheizoo**, autisme ervaringsdeskundige i.o.

Emotieregulatieproblemen komen veel voor bij mensen met autisme. Hoe kunnen we dit begrijpen? Vanuit een meer sociaal en relationeel perspectief op autisme belicht Ella Lobregt-van Buuren het verhoogde risico op een emotionele mismatch met de omgeving. Daarnaast kijkt ze naar de mogelijke rol van sensorische hyper- en hyporeactiviteit op emotieregulatie. Emotieregulatieproblemen kunnen ernstige vormen aannemen, zoals moeilijk te behandelen zelfbeschadiging en chronische suïcidaliteit. Binnen het SCOS Lorna Wing is hiervoor een integratieve (deels) klinische behandeling ontwikkeld, namelijk Intensieve Behandeling Autismes (IBA). Deze is gebaseerd op Dialectische GedragsTherapie (DGT), aangevuld met onder meer lichaamsgerichte DGT en traumabehandeling in een context die rekening houdt met autisme. Chantal Cheizoo, ervaringsdeskundige i.o., vertelt hoe zij zichzelf heeft leren reguleren d.m.v. deze behandeling.

Lezing 4

Autisme & Eetstoornissen

dr. Sabrina Schröder, psycholoog en promovendus bij Altrecht Rintveld Eetstoornissen en docent bij de afdeling Klinische Psychologie van de Universiteit Utrecht.

Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat tot 90% van de mensen met autisme eetproblemen ervaren, zoals bijvoorbeeld heel selectief eten, of het hebben van starre routines en rituelen rondom eten. Vooral vrouwen met autisme laten daarnaast ook eetgestoord gedrag zien, zoals het vermijden van vetzig voedsel door een angst om aan te komen. Dit maakt dat vrouwen met autisme bijzonder kwetsbaar zijn voor het ontwikkelen van eetstoornissen.

Vanuit het eetstoornisenveld weten we dat de combinatie van autisme en een eetstoornis vaak gepaard gaan met een zeer beperkt dagelijks functioneren, een ernstige(re) klinische presentatie aan het begin van de behandeling en een lange weg naar herstel, omdat reguliere eetstoornisbehandelingen onvoldoende lijken te werken.

Tijdens deze lezing wordt ingegaan op de actuele stand van zaken wat betreft wetenschappelijk onderzoek rondom autisme en eetproblemen/eetstoornissen, hoe de behandeling van een cliënt met autisme en een eetstoornis eruit kan zien en waarop er gelet moet worden.

Lezing 5

Vooruitblik op CASS18+ en autismezorg

dr. Els Blijd-Hoogewys, klinisch psycholoog, behandelinhoudelijk manager bij INTER-PSY en voorzitter van CASS18+.

Hulpverlenersnetwerk voor volwassenen met autisme

Tijdens deze lezing staan we stil bij de toekomst van de autismezorg in Nederland en de toekomst van CASS18+. Er wordt daarbij ook stilgestaan bij de uitdagingen voor de komende tijd.

Workshop 1

Radicalisering en autisme: stigmatisering of niet?

Mr. dr. Bram Sizoo, psychiater, ORCAT.

Met enige regelmaat worden ernstige geweldsincidenten vanuit een grief of ideologie in verband gebracht met autisme. In deze presentatie verkennen we wat de achtergrond daarvan is, of er een verband bestaat tussen extremistisch geweld en autisme, en zo ja, hoe wij dat verband moeten zien. Daarnaast wordt stilgestaan bij vroegtijdige signalering van radicalisering en de preventie van extremistisch geweld.

Workshop 2

Enactive mind autisme: wat als we interactie écht centraal stellen?

Dr. Derek Strijbos, psychiater bij Dimence Groep en bestuurslid CASS18+, en **drs. Rosa van Doormaal**, forensisch psycholoog, promovenda bij het Lectoraat Volwaardig Leven met Autisme bij HAN University of Applied Sciences.

We streven naar een nieuw perspectief op en een andere werkwijze in de autismezorg! En we gebruiken de filosofische zienswijze 'enactivisme' hiervoor. Maar hoe? Het 'enactivisme' stelt dat levende wezens voortdurend in interactie staan met de omgeving om zichzelf in hun (levens)behoefte te voorzien (zelfregulatie). Maar ook mentale processen (kennis, emoties, ervaringen etc.) worden als een product van interactie geïnterpreteerd, waarbij het lichaam en de zintuigen een belangrijke rol spelen. Mensen verlenen betekenis aan de wereld door er letterlijk in te bewegen ('embodiment'); dit is een dynamisch en interactief proces waar mensen dus controle op hebben. Maar wat nou als je letterlijk anders in de wereld staat? Je anders beweegt en je zintuigen op een andere manier werken? Dan zal je betekenisverlening niet alleen anders zijn, maar ook je behoeften en interesses wijken af van wat als 'normaal' wordt beschouwd. Het gevolg is vaak verwarring en onbegrip doordat de wederzijdse, sociale afstemming niet matcht. Als we autisme niet meer als individueel cognitief probleem zien, maar als een gezamenlijk probleem van gezamenlijke interactie, dan heeft dit grote gevolgen voor het werkveld. Maar welke? Hierover gaan we graag met jullie in gesprek.

Workshop 3

Schematherapie voor persoonlijkheidspathologie bij volwassenen met ASS

dr. Richard Vuijk, klinisch psycholoog, psychotherapeut bij SARR Autisme Rotterdam en **MSc. Simone van der Heiden**, gz-psycholoog bij Emergis.

Dit is een interactieve workshop waarin aan de hand van de klinische praktijk voorbeelden van de interventies worden getoond. Daarnaast is er reflectie op en discussie over (schematherapeutisch) behandelperspectief en schematherapie-concepten gerelateerd aan autismespectrumstoornis.

Workshop 4

Rondetafel gesprek

Door: **dr. Audrey Mol**, klinisch psycholoog, psychotherapeut bij Leo Kannerhuis/Youz/Parnassia Groep, praktijkhouder van Autismekundig, **drs. Thijs van de Rol**, ervaringsdeskundig adviseur Centrum Autisme Haaglanden / Parnassia Groep, **Charlotte Schouten**, Ervaringsdeskundige Leo Kannerhuis/Youz/Parnassia Groep, **drs. Celine Mollink**, PIOG en ervaringsdeskundige bij Dimence groep/ AutismeKracht en **Jasper Wagteveld**, psycholoog en ervaringsdeskundige bij Dokter Bosman.

Hulpverlenersnetwerk voor volwassenen met autisme

Ervaringsdeskundigheid in de ggz.

Tijdens dit rondetafelgesprek gaan de ervaringsdeskundige deelnemers (EVD) met elkaar en de zaal in gesprek over de meerwaarde van de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid in de ggz. Er zullen ervaringen worden uitgewisseld over onder andere hoe zij hun ervaringsdeskundigheid vormgeven, over hoe ze goed aan sluiten bij iemands behoefte, en wat zij zelf nu anders doen vanuit hun rol als ervaringsdeskundige naar aanleiding van hun eigen ervaringen als client. Ook gaan we in op de vraag of het nodig is om een opleiding te hebben gevolgd voordat je met je ervaringskennis aan de slag kan gaan. Dit alles, en nog veel meer...

Workshop 5

AndersRom: betekenisvoller evalueren

dr. Jan-Pieter Teunisse, gz-psycholoog, lector bij Leo Kannerhuis en HAN University of Applied Sciences, bestuurslid CASS18+ en **dr. Arjan Videler**, psychotherapeut, gz-psycholoog, onderzoeker, manager behandeling PersonaCura, Topklinisch Centrum voor Persoonlijkeids- en Ontwikkelingsstoornissen bij Senioren en manager behandeling Topklinisch Centrum Lichaam, Geest en Gezondheid bij GGz Breburg en bestuurslid CASS18+.

Het routinematig bijhouden van het effect van een behandeling is waardevol. Een inventarisatie binnen CASS-18+ maakte echter duidelijk dat een beter passende ROM voor volwassenen en ouderen met autisme gewenst is. Vragenlijsten sluiten onvoldoende aan op hun belevingswereld; de veranderingen die voor hun leven werkelijk betekenisvol zijn, blijven buiten beeld. Kan dit anders?

In deze workshop worden de resultaten van lopend onderzoek van CASS18+ naar een narratieve vorm van ROM besproken. Tevens betrekken we u als workshopdeelnemer in het design van deze ROM. U bepaalt dus mede welke vervolgrichting we opgaan!

Accreditatie

Er wordt voor dit dagsymposium accreditatie aangevraagd bij NVvP, FGZPT en V&VN.

Inschrijving

Inschrijving kan via <https://forms.gle/EzJ84sEdCdasP2Z68>

Deelname is gratis voor CASS18+ participanten en ereparticipanten.

Indien mensen met autisme willen deelnemen aan het congres, dan kan dit voor een gereduceerd tarief, namelijk € 100,-. Belangrijk is om zich daarbij te realiseren dat het congres qua inhoud gericht is op behandelaren.

Voor overige deelnemers bedragen de kosten € 250,- per deelnemer **tot 26 augustus 2023** danwel € 325,- **vanaf 26 augustus – 15 september 2023**.

Dit bedrag dient overgemaakt te worden op rekeningnummer:

IBAN NL76 RABO 0155737910 t.n.v. Stichting CASS18+ o.v.v. "Jubileumsymposium 2023".

U ontvangt een bevestiging van uw aanmelding. Een week voor het symposium ontvangt u een mail met uw persoonlijk workshopprogramma. Print dit uit en neem deze print mee naar het symposium.

Voor vragen: mail naar Gienia Smit, secretaresse CASS18+, CASS18plus@inter-psy.nl.